

DOI: 10.33766/2786-9156.105.176-185

УДК: 342.95

Музичук О. М., доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, проректор Харківського національного університету внутрішніх справ (м. Харків, Україна)

e-mail: o.muzychuk23@gmail.com

ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0001-8367-2504>

Наконечна Г. Я., кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права юридичного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк, Україна)

e-mail: nakonechna.galyna@vnu.edu.ua

ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0002-7795-7391>

АДАПТАЦІЯ ФОРМ ТА МЕТОДІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ДО УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ

Статтю присвячено дослідженню глибинних трансформацій форм та методів публічного адміністрування в умовах воєнного стану у світлі нових організаційно-управлінських та безпекових реалій.

Акцентовано увагу на тому, що адаптація форм та методів публічного адміністрування в умовах воєнного стану заснована на необхідності забезпечення національної безпеки. Окремо наголошено на тому, що в сучасному демократичному українському суспільстві даний пріоритет важливо розглядати крізь призму його стратегічного спрямування на захист базових прав людини. З'ясовано, що потреба забезпечення національних інтересів та територіальної цілісності в умовах воєнного стану породжує проблему унормування не лише суспільних відносин, що фактично функціонують у тих чи інших регіонах (областях) в умовах воєнного стану, але й потенційно можливих загроз для даних суспільних відносин.

Зазначено, що адаптація форм та методів публічного адміністрування в умовах воєнного стану розглядається нами як вимушений, тимчасовий процес пристосування тих чи інших сфер життєдіяльності суспільства, а також держави, її інституцій та окремих осіб до специфічних умов воєнного стану, стрижнем та базисом яких виступає національна безпека, з подальшою стратегічною орієнтацією та спрямуванням на захист базових прав людини.

У контексті адаптації до умов воєнного стану було ретельно проаналізовано такі форми, як наради, збори та обговорення, прес-конференції, інструктажі, тренінги. Розглянуто метод планування крізь призму індивідуального планування роботи працівника / працівниці на день та застосування цифрових технологій у ході планування роботи.

Ключові слова: адаптація, форми, методи, публічне адміністрування, воєнний стан, планування.

© Музичук О. М.,

Наконечна Г. Я., 2024

Постановка проблеми. Форми та методи публічного адміністрування в умовах воєнного стану зазнають небачених раніше трансформацій, адже воєнний стан як специфічна категорія, на наше глибоке переконання, може бути розглянутий не лише як специфічний правовий режим, але і як сукупність організаційно-управлінських, матеріально-технічних, морально-етичних, світоглядних викликів, які постають перед суспільством в умовах російсько-української війни.

Спрямовуючою, координуючою, узгоджуючою роллю в цьому хаотичному, безсистемному, раніше небаченому колі проблем наділений процес управління та кожен окремий керівник під час виконання покладених на нього повноважень в умовах воєнного стану. Форми та методи публічного адміністрування в цьому аспекті виступають зовнішнім вираженням управлінського впливу, підлаштовуючись, видозмінюючись залежно від новітніх умов об'єктивної реальності.

Своєю чергою доктринальне осмислення категорії «форми та методи публічного адміністрування» спрямовується на визначення тих глибинних проблем, які лежать в основі адаптації управлінського впливу до новітніх безпечних викликів та породжених ними перебудов базових сфер життєдіяльності людини в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремим питанням форм та методів публічного адміністрування присвячували свої наукові дослідження О. І. Безпалова, А. Т. Комзюк, К. Л. Бугайчук, Ю. П. Битяк, В. К. Колпаков, О. О. Навроцький та інші автори. Проте дана проблема в умовах воєнного стану постає у світлі новітніх викликів, які суттєво трансформують українське суспільство, закладаючи принципово новий зміст у питання організаційно-управлінського впливу. В умовах такої трансформації змінюється сутність окремих форм та методів публічного адміністрування, які адаптуються до специфічних умов воєнного стану. Осмислення такої адаптації та її глибинних основ є одним із провідних завдань вітчизняної науки задля розбудови системи органів державної влади та пристосування їх діяльності до поточних та майбутніх потенційно можливих викликів.

Формулювання цілей. Мета статті полягає у визначенні сутності адаптації форм та методів публічного адміністрування до умов воєнного стану на основі розгляду сутності самого процесу адаптації до умов воєнного стану і його особливостей у досліджуваний період та аналізу окремих форм публічного адміністрування, враховуючи при цьому особливості їх адаптації до умов воєнного стану, а також розгляду в контексті адаптації до умов воєнного стану окремих методів публічного адміністрування, з огляду на їх принципову важливість у досліджуваний нами період.

Виклад основного матеріалу. Наукове осмислення проблеми адаптації форм та методів публічного адміністрування до умов воєнного стану вважаємо доречним почати з розгляду сутності самого процесу адаптації та його особливостей у досліджуваний період. Так О. Аврамова та Г. Корнієнко у статті «Укра-

їнський досвід правового забезпечення житлової та продовольчої потреби в умовах воєнного стану» стверджують, що, «незважаючи на розвиток суспільства, питання забезпечення їжею та житлом людини залишається базовими, оскільки, унаслідок позбавлення житла та відсутності можливості отримати своєчасно їжу та воду, ставиться під загрозу життя людини. Саме така загроза виникла для багатьох українців, що опинились у зоні бойових дій» [1, с. 8].

Акцентуючи увагу на об'єктивних загрозах у сфері забезпечення людей їжею та житлом, ми підходимо до принципово нового розуміння процесу адаптації в умовах воєнного стану. Так основним детермінуючим фактором такої перебудови виступають не лише прогресивні ідеї, втілення в життя принципів рівності, максимального розкриття можливостей особистості, провідних трендів сучасності, запозичення прогресивного міжнародного досвіду, але й саме виживання людини в умовах критичних викликів. Це є доволі важливим фактором, що детермінує специфічний характер подібної адаптації.

О. І. Безпалова вказує на те, що «в нових реаліях сьогодення на перший план висувуються питання забезпечення такого стану національної безпеки держави, за якого буде створено належні передумови для захисту національних інтересів і територіальної цілісності» [2, с. 12]. Звертаємо увагу на те, що в основі подібної адаптації лежить необхідність забезпечення національної безпеки, тобто вона має загальнодержавний характер. Неможливо розглядати перебування в діяльності окремого органу державної влади без одночасного врахування стану всієї системи публічного адміністрування та місця, яке відведено даному конкретному органу в умовах першочергового забезпечення національної безпеки держави. Водночас ми вважаємо, що, безумовно, національні інтереси та територіальна цілісність є пріоритетом в умовах воєнного стану, але в сучасному демократичному українському суспільстві даний пріоритет, на наше глибоке переконання, важливо розглядати крізь призму його стратегічного спрямування на захист базових прав людини.

У широкому розумінні процес адаптації прирівнюють до процесу соціалізації, розглядаючи його, зокрема, як: (1) єдиний процес взаємодії особистості і суспільства; (2) частину процесу соціалізації, що виникає на різних її етапах; (3) один із основних соціально-психологічних механізмів соціалізації особистості [3, с. 238].

На нашу думку, умови воєнного стану суттєво позначилися на усвідомленні представленого дослідником співвідношення «особистість-суспільство». Так, по суті, третьою самостійною силою в даному контексті виступає воєнний стан, який можливо розглядати і як сукупність постійно змінюваних в умовах російсько-української війни викликів. Залежить дана сукупність не лише від закономірностей, прийнятих та закріплених на рівні українського суспільства (характеру нормативно-правового регулювання, правової культури населення тощо), а й динаміки бойових дій, застосування ворогом озброєння проти цивільної інфраструктури. Характер застосування подібного озброєння та регіони, які стануть цілями для дистанційно керованого, швидкісного озброєння, визна-

чити попередньо неможливо. Це породжує проблему унормування не лише суспільних відносин, що фактично функціонують у тих чи інших регіонах (областях) в умовах воєнного стану, але й потенційно можливих загроз для даних суспільних відносин, актуалізує необхідність першочерговості забезпечення національної безпеки як провідного принципу публічного адміністрування.

Ю. О. Загуменна стверджує, що поняття «національна безпека» є динамічним, а не статичним феноменом, тому не тільки може, а й повинно змінюватися, коригуватися у визначеннях через певний час [4, с. 45]. У контексті аналізу національної безпеки як основи адаптації в умовах воєнного стану зауважимо, що остання, дійсно, є доволі мінливою категорією. Причому, змінюваність бачення національної безпеки відповідно до реальних безпекових викликів є надзвичайно важливою в демократичному суспільстві. Так ми підходимо до вимушеного, тимчасового характеру адаптації в умовах воєнного стану. Подібна адаптація може відбуватися на рівні держави, колективу (у нашому випадку конкретного органу державної влади), а також окремої особи. Усвідомлюючи реалії російсько-української війни, не можна також забувати й міжнародне співтовариство, адже будь-яка війна в сучасній цивілізованій країні має незворотний вплив на безпеку у світовому масштабі. Зазначена нами незворотність зводиться до великих людських жертв, поширення ненависті, що в сучасному інформаційному середовищі досягається за рахунок мемів, специфічних дискурсивних практик (так званого явища «hate speech»), що сукупно закладає підвалини для глибокої колективної травми, поживного середовища для розвитку елементів авторитаризму та тоталітарного суспільства, що яскраво простежується в реаліях російського суспільства.

З огляду на це, адаптація в умовах воєнного стану виступає доволі складною, суперечливою та багатогранною категорією. У цьому контексті Ю. В. Орлов та Н. О. Прибіткова зазначають, що «війна РФ проти України у 2014 р. поставила перед нашою країною низку неординарних викликів як у сфері виконання позитивних зобов'язань щодо забезпечення основоположних прав і свобод (на життя, особисту недоторканність, власність, освіту тощо) наших громадян, так і у сфері збереження державності як такої» [5, с. 39]. І при адаптації тих чи інших процесів, у тому числі публічного адміністрування, до умов воєнного стану також важливо зберігати цей баланс між дотриманням прав людини і забезпеченням національної безпеки на рівні нормативно-правового регулювання та комплексних загальнодержавних стратегій перехідного періоду.

Таким чином, адаптацію до умов воєнного стану ми розуміємо як вимушений, тимчасовий процес пристосування тих чи інших сфер життєдіяльності суспільства, а також держави, її інституцій та окремих осіб до специфічних умов воєнного стану, стрижнем та базисом яких виступає національна безпека, з подальшою стратегічною орієнтацією та спрямуванням на захист базових прав людини.

К. Л. Бугайчук, аналізуючи сутність форм публічного адміністрування з точки зору поліцейстики, зазначає, що «під формами публічного адміністрування в органах Національної поліції України слід розуміти визначені нормативно-

правовими актами та здійснювані в рамках компетенції суб'єктів публічного адміністрування способи зовнішнього вираження їхньої діяльності, яка спрямована на впорядкування організаційної структури органів Національної поліції України, планування, підготовку, розробку та реалізацію управлінських рішень, організацію діяльності апарату управління, здійснення документального, інформаційного кадрового, психологічного забезпечення діяльності органів та підрозділів Національної поліції з метою досягнення цілей, виконання завдань та реалізації функцій, покладених на органи Національної поліції» [6, с. 135].

Вважаємо, що в контексті адаптації до умов воєнного стану слід виділити організаційний аспект сутності форм публічного адміністрування, з огляду на який, форми публічного адміністрування можуть бути поділені на наради, збори та обговорення, прес-конференції, інструктажі, тренінги. Ми детально розберемо сутність кожної з вищевказаних форм, зважаючи на особливості її адаптації до умов воєнного стану.

Щодо нарад та трансформації організаційних особливостей їх проведення в умовах воєнного стану, відмітимо, що в умовах тривалої відсутності електроенергії, а також інтернет-з'єднання мають місце певні ускладнення процесу оповіщення учасників наради, визначення безпечного та комфортного місця для її проведення, у тому числі неможливість проведення наради в онлайн-форматі через вплив згаданих вище чинників. Зокрема, з перших днів введення правового режиму воєнного стану в окремих регіонах постала необхідність постійного спільного перебування працівників окремих органів державної влади на робочому місці (казармене становище, вахтові методи роботи) задля оперативного отримання інформації від безпосередніх керівників, незалежно від засобів зв'язку. Зборам та обговоренням в умовах воєнного стану відводиться окреме місце у ході забезпечення ефективного та злагодженого функціонування органів державної влади. Так, в органах та підрозділах Національної поліції України в регіонах активних бойових дій проведення зборів та обговорень за участі керівництва поліції різного рівня сприяло підвищенню згуртованості особового складу, а також оперативному доведенню інформації за умов неможливості її отримання в інший спосіб. Під час подібних зборів особовий склад мав можливість поставити запитання щодо особливостей оперативної обстановки в регіоні, подальших завдань, які будуть на нього покладені, а також обговорити широкі коло проблемних аспектів несення служби в умовах воєнного стану. Зазначимо, що саме спілкування відіграє провідну роль у зменшенні стресу та напруженості працівників органів державної влади у досліджуваній нами період. О. О. Євдокімова та Я. С. Пономаренко зазначають, що професійна діяльність поліцейських вимагає наявності певного рівня навичок комунікації. Недостатня сформованість таких комунікативних компетенцій робить їх уразливими під час несення служби [7, с. 31]. В умовах воєнного стану така вразливість підвищується, адже зростає роль самого професійного колективу як, у першу чергу, середовища для спілкування.

Формат проведення прес-конференцій в умовах активних бойових дій був не настільки поширеним. Проте, варто зазначити, що активну підтримку українським громадянам у ході російсько-української війни надають представники міжнародних місій. Також слід виділити іноземних журналістів, які активно висвітлюють наслідки повномасштабного російського вторгнення в Україну. У таких умовах, як в іноземних журналістів, так і у міжнародних волонтерів, не завжди наявна можливість залучення перекладача до спілкування з працівниками органів державної влади, тому важливим аспектом саме організаційної складової адаптації є наявність в органах державної влади працівників з належним рівнем знань іноземної мови, а також її самостійне вивчення у вільний від служби час, адже, як зазначає авторський колектив статті «Вплив інтерактивних технологій на формування іншомовної комунікативної компетенції студентів філологічних спеціальностей», кожна країна, як окрема етнічна спільність, має не тільки свої територіальний устрій і грошову одиницю, а й специфічний менталітет, який, насамперед, визначається якісним підходом до спілкування один з одним. Сучасна практика полягає в тому, що при вивченні іноземної мови вивчається історія країни, мову якої вивчають учні. Також дослідники зазначають, що інтерактивні технології є основним засобом розвитку комунікативних здібностей [8, с. 31–32]. Вважаємо доречним також у контексті даної форми публічного адміністрування наголосити на необхідності включення тестів на знання англійської до програми щомісячного тестування працівників Національної поліції України.

В умовах воєнного стану форма проведення інструктажів набула принципово нового значення, адже новітні виклики породжують таке бачення безпечних умов, за якого кожен окремих елемент спеціального спорядження може врятувати життя. Так проведення кожного інструктажу в умовах воєнного стану потребує ретельного планування, обговорення досвіду інших підрозділів та надання вичерпних порад щодо особистої безпеки.

Не можна оминати і форму тренінгів як не лише організаційну основу буття так званих «soft skills» («м'яких навичок»), а й критично необхідних в умовах воєнного стану вмінь із надання домедичної допомоги. Саме цей напрям проведення тренінгів став провідним у масштабах країни та охопив значну кількість органів та підрозділів Національної поліції України, працівники яких, особливо в регіонах активних бойових дій, на деокупованих територіях, не лише мали можливість систематично відпрацьовувати ті або інші ситуації з надання допомоги постраждалому, але й за рахунок міжнародної підтримки отримували споряджені індивідуальні аптечки. Невипадково окремі дослідники зазначали, що інтерактивне навчання сприяє: формуванню етичних позицій та розвитку позитивної мотивації особистості; зростанню комунікативної компетентності; динаміці професійно значущих якостей особистості; формуванню моделей рольової поведінки в різних ситуаціях професійної діяльності; впровадженню отриманих знань на практиці в безпечному середовищі тощо [9, с. 2].

К. Л. Бугайчук в іншій своїй статті також, з огляду на поліцейську діяльність, зазначає, що «методи публічного адміністрування в органах Національної

поліції являють собою застосовані уповноваженими суб'єктами в межах їх компетенції прийоми та способи владно-управлінського впливу, спрямовані на впровадження організаційної структури системи Національної поліції України, планування, підготовку, розробку, виконання та реалізацію управлінських рішень, організацію діяльності апарату управління, здійснення документального, інформаційного, кадрового та психологічного забезпечення діяльності органів і підрозділів Національної поліції» [10, с. 12].

У контексті адаптації до умов воєнного стану ми вважаємо доречним ретельно розглянути метод планування з огляду на його принципову важливість у досліджуваній нами період. Щодо методу планування, то в його основі лежить максимальна деталізація виконання рішення для самого виконавця, а також спрощення процедури контролю для керівника. В умовах воєнного стану та пов'язаних із даним правовим режимом інформаційних, психологічних, безпекових викликів важливим є визначення оптимальної моделі роботи, вектору, що спрямовує працівника, незалежно від кількості обстрілів та інших загроз, в умовах яких відбувається робочий процес. Якраз план і може розглядатися як подібний вектор, проте не будь-який план, а належним чином оформлений та затверджений. І в цьому аспекті, на наше глибоке переконання, першочергове значення відводиться індивідуальному плану роботи працівника/працівниці на день як основі належного виконання покладених на нього (неї) повноважень. Проте саме на керівника покладається організація ведення даних планів, їх детальна перевірка та затвердження під час загальних нарад та індивідуального спілкування. Окремо хочемо наголосити на перспективності застосування цифрових технологій у ході планування роботи. Так О. О. Хань наголошує на доцільності використання комп'ютерної техніки з відповідним програмним забезпеченням для складання плану [11, с. 281], адже дотримання запроваджених технологій є запорукою розроблення оптимальних, максимально наближених до потреб практики програм, спрямованих на збільшення ефективності діяльності слідчого в кримінальному провадженні [12, с. 139].

Висновки. Підсумовуючи викладене, зазначимо, що питання форм та методів публічного адміністрування в умовах воєнного стану набуває першочергового значення, з огляду на адаптацію останніх до нових організаційно-управлінських та безпекових викликів. Ми вважаємо, що в основі подібної адаптації лежить необхідність забезпечення національної безпеки. Варто зазначити, що національні інтереси та територіальна цілісність є пріоритетом в умовах воєнного стану, але в сучасному демократичному українському суспільстві його, на нашу думку, важливо розглядати крізь призму його стратегічного спрямування на захист базових прав людини.

У ході проведеного дослідження з'ясовано, що характер застосування дистанційно керованого, швидкісного російського озброєння та регіони, які стануть його цілями, визначити попередньо неможливо. Це породжує проблему унормування не лише суспільних відносин, що фактично функціонують у тих чи інших регіонах (областях) в умовах воєнного стану, але й потенційно можли-

вих загроз для даних суспільних відносин, актуалізує необхідність першочергового забезпечення національної безпеки як провідного принципу публічного адміністрування.

Визначимо, що адаптація може відбуватися на рівні держави, колективу (у нашому випадку конкретного органу державної влади), а також окремої особи. Адаптація до умов воєнного стану виступає як вимушений, тимчасовий процес пристосування тих чи інших сфер життєдіяльності суспільства, а також держави, її інституцій та окремих осіб до специфічних умов воєнного стану, стрижнем та базисом яких виступає національна безпека, з подальшою стратегічною орієнтацією та спрямуванням на захист базових прав людини.

У контексті адаптації до умов воєнного стану кризь призму організаційного аспекту сутності форм публічного адміністрування виокремлено та ретельно проаналізовано такі форми, як наради, збори та обговорення, прес-конференції, інструктажі, тренінги. Розглянуто метод планування, з огляду на його принципову важливість у досліджуваній нами період, в основі якого лежить максимальна деталізація виконання рішення для самого виконавця, а також спрощення процедури контролю для керівника.

Перспективними напрямками подальших досліджень визначено наукове осмислення особливостей адаптації форм та методів публічного адміністрування до умов воєнного стану, глибинне осмислення сутності самих цих умов та сфер життєдіяльності населення, які зазнали найбільшої трансформації, розширення наведеного в дослідженні переліку форм та методів, у тому числі за рахунок виокремлення новітніх, характерних саме для періоду воєнного стану. Окремо наголошуємо на необхідності розробки методичних рекомендацій, спрямованих на максимальну деталізацію тих або інших форм та методів публічного адміністрування в умовах воєнного стану, монографій, посібників, проведення міждисциплінарних круглих столів та конференцій.

Використані джерела:

1. Аврамова О., Корнієнко Г. Український досвід правового забезпечення житлової та продовольчої потреби в умовах воєнного стану. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*. 2022. № 1. С. 6–14. DOI: <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2022-1-1>.
2. Безпалова О. І. Пріоритетні напрями діяльності органів поліції щодо забезпечення прав громадян в умовах правового режиму воєнного стану в Україні. *Право і безпека*. 2022. № 3 (86). С. 13–25. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.3.01>
3. Блажівський М. І. Поняття адаптації у сучасній науковій літературі. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2014. Вип. 1. С. 234–242.
4. Загуменна Ю. О. Сучасні тренди та концептуальні підходи до розуміння сутності поняття «національна безпека». *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2022. № 4 (99). С. 34–48. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2022.4.03>.
5. Орлов Ю. В., Прибиткова Н. О. Війна та кримінально-правова політика України: виклики та відповіді. *Право і безпека*. 2022. № 2 (85). С. 40–49.
6. Бугайчук К. Л. Форми публічного адміністрування в органах Національної поліції України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 4. Т. 1. С. 133–140. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2022.2.04>.

7. Євдокімова О. О., Пономаренко Я. С. Соціальний інтелект поліцейських у контексті їх комунікативної компетентності. *Право і безпека*. 2018. № 1 (68). С. 31–38.

8. Pevse A., Libak N., Pavlovych Y., Stativka O., Potenko L. The influence of interactive technologies on the formation of foreign language communicative competence of students of philology majors. *Journal of interdisciplinary research*. 2022. № 12 (2). Pp. 30–35.

9. Miloradova N., Okhrimenko I., Dotsenko V., Matiienko T., Rivchachenko O. Training Technologies as a Means of Communicative Competences Development of Prejudicial Inquiry Agencies' Investigators. *Postmodern Openings*. 2022. № 13 (2). pp. 1–22.

10. Бугайчук К. Л. Методи публічного адміністрування в органах Національної поліції України: загальнотеоретичний підхід. *Право і безпека*. 2018. № 2 (69). С. 10–17. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2018.2.01>.

11. Хань О. О. Типові форми планів провадження окремих слідчих (розшукових) дій. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2020. № 2 (89). С. 271–283. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2020.2.25>.

12. Хань О. О. Технології програмування провадження окремих слідчих (розшукових) дій. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2014. Вип. 14. С. 134–139.

References:

1. Avramova, O., Korniienko, H. (2022) Ukrainyskiy dosvid pravovoho zabezpechennia zhytlovoi ta prodovolchoi potreby v umovakh voiennoho stanu. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*, 1, 6–14. [in Ukrainian].

2. Bezpalova, O. I. (2022) Priorytetni napriamy diialnosti orhaniv politsii shchodo zabezpechennia prav hromadian v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho stanu v Ukraini. *Pravo i bezpeka - Law and safety*, 3 (86), 13–25. [in Ukrainian].

3. Blazhivskiy, M. I. (2014) Poniattia adaptatsii u suchasniy naukovi literaturi. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav - Scientific Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs*, 1, 234–242. [in Ukrainian].

4. Zahumenna, Yu. O. (2022) Suchasni trendy ta kontseptualni pidkhody do rozuminnia sutnosti poniattia «natsionalna bezpeka». *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav - Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs*, 4 (99), 34–48. [in Ukrainian].

5. Orlov, Yu. V., Pribytkova, N. O. (2022) Viina ta kryminalno-pravova polityka Ukrainy: vyklyky ta vidpovidi. *Pravo i bezpeka - Law and safety*, 2 (85), 40–49. [in Ukrainian].

6. Buhaichuk, K. L. (2018) Formy publichnogo administruvannia v orhanakh Natsionalnoi politsii Ukrainy. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava - Scientific bulletin of public and private law*, 4 (1), 133–140. [in Ukrainian].

7. Yevdokimova, O. O., Ponomarenko, Ya. S. (2018) Sotsialnyi intelekt politseiskyykh u konteksti yikh komunikativnoi kompetentnosti. *Pravo i bezpeka - Law and safety*, 1 (68), 31–38. [in Ukrainian].

8. Pevse, A., Libak, N., Pavlovych, Y., Stativka, O., Potenko, L. (2022) The influence of interactive technologies on the formation of foreign language communicative competence of students of philology majors. *Journal of interdisciplinary research*, 12 (2), 30–35. [in English].

9. Miloradova, N., Okhrimenko, I., Dotsenko, V., Matiienko, T., Rivchachenko, O. (2022) Training Technologies as a Means of Communicative Competences Development of Prejudicial Inquiry Agencies' Investigators. *Postmodern Openings*. 2022, 13 (2), 1–22. [in English].

10. Buhaichuk, K. L. (2018) Metody publichnoho administruvannia v orhanakh Natsionalnoi politzii Ukrainy: zahalnoteoretychnyi pidkhid. *Pravo i bezpeka - Law and safety*, 2 (69), 10-17. [in Ukrainian].

11. Khan, O. O. (2020) Typovi formy planiv provadzhennia okremykh slidchykh (rozshukovykh) dii. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnurishnikh sprav - Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs*, 2 (89), 271-283. [in Ukrainian].

12. Khan, O. O. (2014) Tekhnolohii prohramuvannia provadzhennia okremykh slidchykh (rozshukovykh) dii. *Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky. Theory and practice of forensic examination and criminology, issue 14*, 134-139. [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 27.02.2024

Muzychuk O., Doctor of Law, Professor, Honored lawyer of Ukraine,

Vice-rector of Kharkiv National University of Internal Affairs (Kharkiv, Ukraine)

Nakonechna G., Candidate of legal sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of constitutional, administrative and of International Law, Faculty of Law, Volyn National University named after Lesya Ukrainka (Lutsk, Ukraine)

ADAPTATION OF FORMS AND METHODS OF PUBLIC ADMINISTRATION TO THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW

The article is devoted to the study of deep transformations of forms and methods of public administration under martial law in the light of new organizational, management and security realities.

Attention is focused on the fact that the adaptation of forms and methods of public administration in the conditions of martial law is based on the need to ensure national security. It is emphasized separately that, in the modern democratic Ukrainian society, it is important to consider this priority through the prism of its strategic orientation to the protection of basic human rights.

It was found that the need to ensure national interests and territorial integrity in the conditions of martial law creates the problem of normalization not only of social relations that actually function in certain regions (areas) in conditions of martial law, but also of potentially possible threats to these social relations.

We note that the adaptation of forms and methods of public administration under martial law is considered by us as a forced, temporary process of adapting certain spheres of society, as well as the state, its institutions and individuals to the specific conditions of martial law, the core and basis of which is national security, with further strategic orientation and focus on the protection of basic human rights.

In the context of adaptation to the conditions of martial law, such forms as meetings, gatherings and discussions, press conferences, briefings, and trainings were carefully analyzed. The method of planning is considered through the prism of individual work planning of an employee for the day and the use of digital technologies in the course of work planning.

Keywords: adaptation, forms, methods, public administration, martial law, planning.